

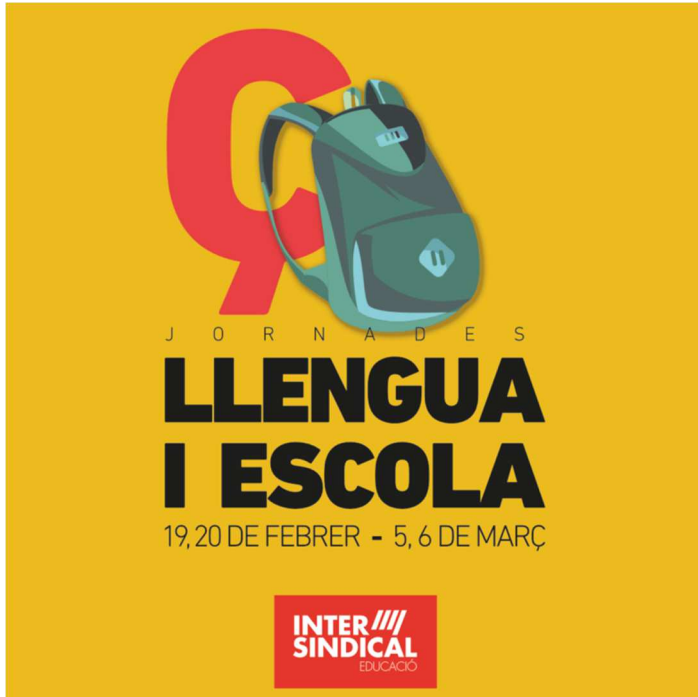
LA FOGUERA

Per parlar català ens declaren en rebel·lia. Fem créixer la foguera, doncs, per sobre de la terra i de l'aigua que li aboquen.

COMISSIÓ DE LLENGUA
SECTORIAL D'EDUCACIÓ
INTERINDICAL-CSC

NÚM. 3

ESPECIAL RESUM DE LES JORNADES "LLENGUA I ESCOLA", per Gerard Furest

Els passats caps de setmana 19 i 20 de febrer i 5 i 6 de març la sectorial d'Ensenyament de la Intersindical-CSC va organitzar unes jornades telemàtiques que tenien per títol "Llengua i escola" i en la qual van participar com a ponents alguns dels principals lingüistes i experts sobre la matèria, procedents d'arreu del domini lingüístic, la qual cosa ens va permetre fer una radiografia global de la situació de la llengua tant dins com, en alguns casos, fora de l'escola. En aquest exemplar de "La Foguera" mirarem de fer un resum del contingut més rellevant de les jornades que, d'altra banda, podeu visionar íntegrament al canal de Youtube de la Intersindical-CSC.

Divendres, dia 19 de febrer, el lingüista i divulgador Pau Vidal va parlar de l'actitud dels catalans envers la llengua. Va iniciar la xerrada parlant d'un dels principals problemes que té la

llengua, la deslleialtat lingüística, i en va aportar dades, tant de gent que s'adapta a la llengua de l'interlocutor com de gent que inicia les converses en castellà. Per a il·lustrar les seves explicacions va fer ús de captures de pantalla de les xarxes que mostraven les actituds del parlant per excusar la seva manca de lleialtat. També hi va parlar de la necessitat d'explicar bé les dades que ens ofereixen les enquestes per tal de conscienciar la població d'on ens porta la tendència (socio)lingüística actual.

L'endemà, les ponències s'aixoplugaven sota el títol "Reptes actuals per a l'escola catalana, en llengua i continguts". Aquest segon dia els convidats van ser en Marc Guevara, la Puri Pinto, l'Anna Clua, la Carme Junyent i la Mònica Pereña.

Marc Guevara va fer una valoració bona del sistema d'immer-

sió lingüística fins al tombant de segle, però va remarcar que el sistema no s'ha sabut actualitzar arran de la nova onada migratòria. També va ser molt crític amb les retallades que s'han produït a Educació arran de la crisi, i amb algunes situacions a les aules d'acollida, així com amb el fet que no s'estigui aplicant la immersió com el que és, una metodologia d'ensenyament. Va remarcar les dades d'un estudi que va fer recentment la Plataforma, i que mostrava el dràstic descens en l'ús del català al pati del instituts de zones urbanes. Aquest descens pot ser relacionat amb el món del lleure i l'oci, que és molt majoritàriament en castellà i que influeix en els usos lingüístics dels adolescents.

La intervenció de la profesora Puri Pinto va girar entorn de quatre eixos sobre la situació del català a secundària: des d'una perspectiva interna del centre i les aules, des d'una perspectiva externa i social, te-

nint en compte el currículum de la matèria de llengua i literatura catalana al Batxillerat i, finalment, des de nous plantejaments a partir dels quals abordar la qüestió. Va parlar de la necessitat d'una major conscienciació lingüística de la societat catalana, i es va mostrar molt crítica amb el baixíssim nombre de dues hores curriculars de la matèria de Llengua Catalana. Per últim, va fer una proposta per tal d'abordar el plurilingüisme present a la nostra societat a partir d'una llengua comuna i de cohesió.

La portaveu del Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans (SEPC) i alumna de la Universitat Pompeu Fabra, Anna Clua, va començar fent un repàs dels diferents models lingüístics existents als diferents territoris dels Països Catalans. També va recalcar els prejudicis que ha suposat la globalització i la mercantilització en els usos lingüístics a les universitats, i la manca de compliment dels plans docents en matèria lingüística. Així mateix, va anunciar la voluntat del sindicat estudiantil a l'hora de denunciar tant les vulneracions de tipus lingüístic a secundària i universitats com dels aspectes que dificulten la producció cultural i intel·lectual en català.

La següent ponent, la lingüista i professora Carme Junyent, que va alertar de la situació de deteriorament de l'ensenyament en català a Catalunya, a diferència del discurs oficial que repeteix que la immersió és un èxit. La Carme Junyent va fer un repàs de l'evolució de l'ensenyament dels darrers 40 anys, des dels èxits inicials durant la represa de la democràcia a una major hostilitat d'una part dels professors i a la progressiva inacció del Departament i de la inspecció pel que fa a la vehicularitat del català.

La darrera intervenció va ser la de la sots-directora general de Plurilingüisme, Mònica Pereña, que va fer una anàlisi de la composició demogràfica tant al país com a les aules catalanes. Tot plegat ha comportat una situació de plurilingüisme creixent que ha dut el Departament a idear uns programes integrats d'aprenentatge de llengües i a noves metodologies. També va parlar dels Plans Educatius d'Entorn en relació amb les llengües i de la importància dels equips directius en el compliment dels

projectes educatius de centre i dels projectes lingüístics, i de l'obligatorietat dels servidors públics de complir la normativa.

Divendres 5 de març a les 18h. es va iniciar el segon bloc de les jornades de llengua. Els dos ponents participants van ser l'assessor de la revista "Els Marges" i professor de la UAB Manuel Jorba i de la coneguda activista per la llengua Blanca Serra.

La ponència d'en Manuel Jorba portava per títol "40 anys després del manifest d'*Els Marges*" i en ella va ressaltar la contribució del manifest a l'hora de prendre consciència de la situació als inicis de la democràcia, que, després d'una forta dictadura, era de bilingüització generalitzada i, per tant, d'un estadi avançat en el procés de substitució lingüística als Països Catalans. Ja en aquella època el manifest subratllava el baix ús públic de la llengua el 1979, i en aquest sentit, segons el professor Jorba, la situació no ha millorat durant 40 anys i, per tant, ha empitjorat a causa d'una major immigració al·lòglota i de la globalització. Així mateix, i després d'assenyalar que el català només es podrà normalitzar amb un Estat propi, també va fer una crida a la responsabilitat individual i institucional mentre no s'assoleixi la independència.

La ponència de la Blanca Serra, que va partir també del manifest d'*Els Marges*, va fer un repàs polític del que va ser la Transició després de la mort del dictador, i el triomf del reformisme i

la derrota del rupturisme polític. Va reclamar una major capacitat de col·laboració entre les administracions dels Països Catalans, i va fer un repàs a les iniciatives que han anat sorgint als diversos territoris en favor de la llengua pròpia, des de diverses associacions de la societat civil a campanyes institucionals. L'activista va acabar la ponència fent una crítica molt severa amb l'actuació de les institucions pel que fa a la promoció de la llengua, i va apel·lar a la consciència col·lectiva i una acció social sostinguda, començant pel món de l'ensenyament, que té una responsabilitat en la creació d'una consciència lingüística.

L'últim dia de les Jornades va tenir lloc el dissabte 6 de març, i va consistir en una visió territorialitzada de la situació del català a les escoles. Hi van participar ponents del País Valencià, la Catalunya Nord, les Illes Balears, la Franja de Ponent, Andorra, Catalunya i l'Alguer.

El primer intervinent va ser el secretari general de l'STEPV, en Vicent Maurí, que va reivindicar una llei d'igualtat lingüística per part del govern valencià aquesta mateixa legislatura.

Així mateix, va fer un repàs del sistema lingüístic educatiu al País Valencià les darreres dècades, des dels primers programes d'immersió lingüística, a la derogació de la llei del 2012 per part del PP i a l'actual llei de plurilingüisme integrat promoguda pel Botànic. Maurí es va mostrar crític amb els percentatges mínims de valencià del PEPLI, i va reivindicar que els centres que ja feien immersió la mantinguessin i que, la resta, assumissin un mínim del 50% lectiu en aquesta llengua.

La ponent de la Catalunya Nord, Elena Gual, va fer una aproximació a la realitat social del català a les comarques del nord. Va explicar que els parlants de català són sobretot jubilats de més de 65 anys, i va recalcar la paradoxa que moltes famílies volen ensenyament en català per als seus fills

però que, malauradament, no hi pot accedir. Va parlar del model educatiu privat de la Bressola, que arriba només a un miler d'alumnes, de les escoles immersives Arrels, integrades al sistema públic, i finalment les fileres bilingües d'ensenyament públic, que ofereixen la meitat de les hores en català. Aquestes darreres, però, va explicar que no tenen tanta repercussió com podrien tenir per manca de mestres competents en llengua catalana.

La Maria Antònia Font, ex-secretària general del sindicat educatiu STEI, va començar explicant el sistema educatiu de les illes Balears, regit per l'anomenat *Decret de mínims* que obliga a vehicular un 50% del temps lectiu en català, però que permet que molts centres de Primària de les illes facin immersió en català. Va desgranar tant els punts forts com els febles del Decret de Mínims, i va parlar de l'intent, finalment fallit, del Govern Bauzà per eliminar-lo. Així mateix, es va mostrar molt crítica amb les noves reivindicacions d'una educació plurilingüe, i va advertir dels perills que entranya per al català segons quina terminologia. Per últim, va ser crítica amb l'escassa valentia de l'actual govern de progrés a l'hora de promocionar la llengua, tant dins dels centres com fora.

La doctora en Ciències Socials, de Salut i l'Educació Alexandra Monné, que va començar amb una contextualització històrica de l'evolució de l'educació a Andorra del 1900 ençà. Va fer una anàlisi del sistema educatiu andorrà en general, dividit en tres subsistemes: l'espanyol, el francès i l'andorrà. També va fer una anàlisi de matriculació per escoles segons la nacionalitat dels alumnes, i les tendències de matriculació dels diversos sistemes els darrers anys, així com el pes del català a cadascun dels sistemes educatius.

La cofundadora de Clarió, associació de la Franja de Ponent en defensa del català, i professora a Vall-de-roures, Pepa Planes, va fer un repàs de les característiques geogràfiques i sociològiques de la Franja, així com del difícil del procés d'introducció del català al sistema educatiu de la zona. Va fer un repàs, també, de la voluntat de dividir la llengua del tronc comú català amb denominacions estranyes i anticientífiques com LAPAO, entre d'altres. Finalment, va explicar que la llengua és present com a assignatura optativa a la quasi totalitat dels centres de la Franja, la qual cosa mostra l'àmplia acceptació per part de les famílies. L'ensenyament de la llengua té especial incidència a Primària, però també té bones xifres a Secundària.

La doctora en filologia catalana i professora de la UPF Mercè Lorente va assenyalar que la situació actual de la llengua és, entre d'altres coses, causa de la reticència a parlar de la situació de la llengua al debat públic del país. A més de focalitzar la qüestió a les escoles i universitats, va parlar de la situació general de la llengua, que pateix un estatus legal que no s'ha mogut i que va en contra d'una llengua minoritzada com la catalana, a banda de l'escassa predisposició política a fer complir les normes vigents i a parlar i encarar de manera directa el conflicte lingüístic que hi ha a Catalunya. Es va mostrar molt crítica amb la nova conceptologia que s'està fent servir en els plans de llengües algunes escoles i universitats en termes de bilingüisme i plurilingüisme, i va alertar dels perills que això té per a la llengua pròpia del país. Va acabar la seva intervenció fent una crida a l'acció i a l'optimisme per tal de revertir la situació.

Finalment, l'activista per la llengua de l'Alguer Irene Coghene va començar explicant la situació de la llengua catalana a la ciutat a nivell competencial, tant a nivell de comprensió, com de parla i escriptura. Va explicar que a l'Alguer no hi ha prejudicis contra la llengua, que gaudeix d'un cert prestigi i que el 92% dels ciutadans voldrien que s'ensenyés amb normalitat a l'escola. La demanda de l'ensenyament del català a la ciutat es fa fins ara de manera optativa, i cal fer-la en el moment de la inscripció. El problema és que els projectes d'ensenyament, va recalcar, no tenen continuïtat al llarg dels cicles i dels cursos.